

PRØV MAGNOLIA!

Ole Jonny Larsen

Magnolia er planter som passer svært godt sammen med rhododendron. De er begge surjordsplanter og kan derfor lett dyrkes sammen. Flere av verdens rhododendronforeninger er fellesforeninger for de som dyrker planter fra begge slektene, gjerne også med kamelia der disse trives. Det Sydsvenske Rhododendronsällskapet skifta faktisk for få år siden navn til *Sydsvenska Rhododendron - och Magnoliasällskapet*. Jeg våger å tippe at Magnolia er en *coming plants* i norske hager. Kanskje denne teksten vil friste litt?

Magnolia vokser naturlig i Asia og i Nord-Amerika. Det er beskrevet ca. 80 arter, både løvfellende og vintergrønne, men de sistnevnte er ikke aktuelle i Norge. Magnolia er mest kjent som trær som blomstrer på bar kvist, altså før løvet kommer ut. De kan da være helt dekket av blomster og er et fantastisk syn. De finnes både med hvite, rosa, røde og gule blomster. Enkeltblomstene er store og blir iblant sammenlikna med tulipaner.

Magnolia er varmeelskende planter. De trenger en lang vekstsesong for å modne nye skudd, De trives derfor godt på Sør- og Østlandet, men er mer lunefulle langs vestlandskysten. Magnolia kan oppfattes som lite hardføre fordi de ofte fryser i skuddspissene, men det er manglende sommervarme som da er problemet, ikke vinterfrosten. Når de har fått modnet nyveksten godt av, er de faktisk ganske hardføre. Uansett er Sør-Norge nordgrense i verden for magnoliadyrking, det må en ha i tankene når en vil prøve å dyrke noen av dem.

De vakre blomstene er selvsagt den viktigste grunnen til å plante Magnolia. På minussida må nevnes at de fleste blir ganske store og ikke passer i små hager. Det kan også ta noen år før de begynner å blomstre. Om en sår magnoliafrø, tar det gjerne opp mot 20 år eller mer før de første blomstene viser seg! Heldigvis går det forttere når en kjøper større planter i hagesentrene. De selges ofte med blomsterknopper. En bør være sikker på hvor en vil plassere sin nyinnkjøpte Magnolia, for de hater å flyttes og dør ofte om en prøver på det.

De er heller ikke særlig glade i beskjæring. Greiner *kan* fjernes inne ved stammen, men om en bare korter dem halvt inn, vil planten i løpet av få år se ut som en heksekost og må bare kasseres. Så det enkleste dyrkingsrådet er: Plant den der du skal ha den – og la den være i fred. Har den først etablert seg, er den enkel i kultur.

Det er to hovedgrupper av magnolia om en ser det fra et norsk hagesynspunkt: de vårblostmrende og de sommerblostmrende. For mange er det kanskje de vårblostmrende med blomstrer mer og mindre på bar kvist, som oppfattes som "ekte" magnolia. De sommerblostmrende skiller seg ut med at de blomstrer seinere, etter at alle bladene har sprunget ut. Slik sett er de mer som «vanlige» busker. På den annen side er det disse som er de enkleste og sikreste å dyrke.

VALG AV PLANTER

Utvalget i norske hagesenter er ikke særlig stort, og det kan også være ganske tilfeldig fra år til år. De fleste plantene som tilbys er importert fra lenger sør i Europa, og det er lite kunnskap der om hvilke som passer i vårt nordlige klima. Selv har jeg prøvd mer enn 20 ulike typer og sitter igjen med 5-6 som er gode så langt nord og vest som i Ålesund. Det vil da si at de selv her får nok sommervarme til å modne skudda hvert år. Alle som fryser tilbake hver vinter har jeg malt opp til flis etter 2-3 år. Det er ingen vits i å vente og se og de skal klare seg bedre med åra!

Både arter og hybrider er tilgjengelige i handelen. Mest kjente og dyrka av artene er sommermagnolia (*M. sieboldii*), snømagnolia (*M. kobus*) og varianten stjernemagnolia (*M. kobus* var. *stellata*). Sommermagnolia er nok den sikreste og letteste å få til av alle. Den blir ikke stor og blomstrer midt på sommeren fra ung alder. En annen god art som er sjeldnere å finne i norske hager er wilsonmagnolia (*M. wilsonii*). Den er mye høyere, men har den fordelen at en etter hvert ser blomstene nedenfra, og da tar seg utrolig bra ut! De har nemlig vakre plantedeler i oransje eller rødt som lett blir oversett fordi de er skjelt av kronblada. Dette gjelder også sommermagnolia.

Den mest kjente hybridgruppa er den som kalles praktmagnolia (*M. x soulangiana*). Denne finnes i et stort utvalg navnesorter med ulike blomsterfarger og -former. Etter min erfaring er disse ikke gode på Vestlandet, men fungerer sikkert godt i områder med mer sommervarme.

Det er vanskelig å gå gjennom hybridene, for det finnes svært mange, og hvert år dukker det opp nye ukjente typer i hagesentrene som ikke er utprøvd for norske forhold. Jeg vil begrense meg til å ramse om de jeg selv har best erfaring med.

Magnolia 'Vada's Memory'. Smal og høy vekst, hvite blomster på bar kvist. Svært hardfør og lett dyrka. Dessverre vanskelig å få tak i.

Magnolia x loebnerii 'Merrill'. Bred vekstform, middels høy, kremhvite blomster. God herdighet.

Magnolia 'Galaxy'. Den beste rosa-røde sorten for kjølige forhold. Blir stor og ganske bred. Blomstrer over flere uker, i starten før blada kommer. Meget

hardfør. Denne bør definitivt velges framfor *M. 'Susan'* som hagesentrene tilbyr mengder av hvert år. Den har fine rosa blomster, men er langt mindre hardfør enn *'Galaxy'*.

Det finnes en norsk magnoliahybrid, *Magnolia x wiseneri 'Åshild Kalleberg'*, produsert av Olav Kalleberg i Agder. Den er veldig kraftigvoksende og tar stor plass. Store flotte hvite blomster og god herdighet. Ikke lett å få tak i.

Jeg har ikke lyktes med de gulblomstrende, men er redd det skyldes meg selv og ikke plantene, så en bør ikke være redd for å plante sorter som *'Yellow Bird'* og *'Yellow Lantern'* om en kommer over dem.

Noen av våre medlemmer i Sør-Vest som vurderer å starte opp et slags «magnoliaforum». Det gleder jeg meg til å høre mer om. Ellers håper jeg at 2021 blir året da flere av våre medlemmer kjøper sin første magnoliaplante!